

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2000-2001

9 november 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de resultaten van het overleg over cultuureducatie in het onderwijs en in de media

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Donderdag 9 november 2000

VOORZITTER : De heer Jos Stassen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.09 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de resultaten van het overleg over cultuureducatie in het onderwijs en in de media

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de resultaten van het overleg over cultuureducatie in het onderwijs en in de media.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het is een goede zaak dat u in uw beleid veel aandacht besteedt aan de jongeren. U creëert ruimte zodat ze hun eigen cultuur kunnen beleven en u zorgt ervoor dat ze hun leven kunnen ontwikkelen met een bredere culturele horizon. Die bredere horizon spreekt hen aan en nodigt hen uit tot participatie. Het is ook positief dat u de samenwerking tussen de departementen Onderwijs en Cultuur, waartoe in het verleden reeds een aanzet werd gegeven, voortzet, en dat u daarvoor een aantal initiatieven zult differentiëren en budgettair zult versterken. U tracht ook de media bij dit proces te betrekken. Ik sta helemaal achter de basis van uw initiatieven. De inspanningen die u wilt leveren zijn de moeite waard.

U weet dat ik heel wat belangstelling heb voor het onderwijs. Ik stel echter vast dat de muzische vorming en esthetische vorming tijdens het debat over de eindtermen in de verdrukking kwamen. Vroeger werden de muzische en esthetische vorming in de

tweede of derde graad van het technisch onderwijs heel uitdrukkelijk in de leerplannen ingeschreven. Nu komen die vakken niet langer voor in de eindtermen. Het gevaar bestaat dat muziek en esthetica zullen worden beschouwd als iets voor de vrije tijd. Daarom sta ik achter uw initiatieven. Ik herhaal dat ik het een goed idee vind om de media te betrekken bij het proces van de versterking van de deelname van jongeren aan cultuur. De media kunnen immers heel mobiliserend werken, met name dankzij hun visuele kracht.

Ik vind het heel positief dat u het voortouw tracht te nemen. Ik heb vernomen dat de jongste tijd overleg werd gepleegd met een meer intensieve actie voor cultuurdeelname door jongeren als doel. Uit de pers heb ik vernomen dat u terzake bilateraal overleg hebt gepleegd met de minister van Onderwijs en met de VRT. Uw gesprek met de VRT stond bovendien niet enkel in het teken van de jongeren, u vroeg meer aandacht voor cultuur in het algemeen. Dat houdt in dat we tijdens de bespreking van de beheersovereenkomst van de omroep heel aandachtig zullen moeten zijn opdat we deze dimensie goed invullen. Vroeger werd de aandacht vooral gelegd op de ombouw van de oude BRT in de nieuwe VRT. De nadruk lag toen vooral op de leefbaarheid van de instelling. Nu kunnen we ons bezighouden met de inhoud ervan.

Ik zou graag een briefing krijgen over het overleg dat reeds is gevoerd. Wat is aan bod gekomen ? Welke afspraken werden reeds gemaakt ? Hoe zal de zaak worden opgevolgd ? Gaat het over projecten of zal men zich inspannen om een structureel kader te ontwerpen ? Zal worden gewerkt met decretale middelen of met additionele middelen ? Met deze vraag wil ik, buiten de pers om, een overzicht van u krijgen. Welke voorstellen tot samenwerking staan reeds op stapel ? Wat moet ik me daarbij voorstellen ? Welke financiële middelen zullen ter beschikking staan ?

De voorzitter : Deze commissie bevindt zich op het kruispunt van het jeugdbeleid, het cultureel beleid en het beleid over de media. Dit onderwerp zal ongetwijfeld ook aan bod komen tijdens de begrotingsbespreking en latere inhoudelijke besprekingen.

Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Martens, mijn antwoord op uw vraag bestaat uit twee delen. Ik zal het eerst hebben over de media en daarna over het onderwijs.

Tijdens mijn gesprek met de heer De Graeve van de VRT werden een aantal punten besproken die een eerste aanzet voor het nieuwe beleid kunnen vormen. Ik heb inzake de mobiliserende rol van de media in het algemeen en van de openbare omroep in het bijzonder, bij het verhogen van de cultuurcompetentie en de cultuurparticipatie, aan de heer De Graeve meegedeeld wat de culturele sector en de kunstensector van de omroep verwachten. Ons uitgangspunt daarbij is de belangrijke paragraaf uit ons regeerakkoord, die werd overgenomen uit het vorige regeerakkoord, waarin de openbare omroep wordt beschouwd als het belangrijkste culturele instrument van de overheid.

Het is onze bedoeling om in de beheersovereenkomst van de VRT de opdracht van de omroep opnieuw te formuleren en nauwkeuriger te omschrijven. We plegen overleg met de minister van Media om de concrete inhoud van de VRT-beheersovereenkomst mee te helpen bepalen. De regering heeft duidelijk afgesproken dat de onderhandelingen over de beheersovereenkomst worden gevoerd door de minister van Media, maar ik neem ook deel aan de gesprekken voor wat de culturele invoering ervan betreft.

Onze aandacht gaat in de eerste plaats uit naar het omkeren van de prioriteit in de algemene opdracht. Wij willen het brengen van een kwalitatief hoogstaand aanbod prioritair stellen. Met dit aanbod moet vervolgens een zo groot en zo gepast mogelijk kijker- en luisteraarpubliek worden bereikt, of een zo relevant mogelijke participatie, zowel kwantitatief als kwalitatief, worden bewerkstelligd. Beide aspecten zijn reeds in de huidige beheersovereenkomst opgenomen, maar we willen de prioriteit dus omdraaien.

De cultuurcompetentie moet worden bevorderd door een zeer gevarieerd programma-aanbod in alle genres waarin een samenleving zich uitsprekt. De openbare omroep moet het effect en het belang

opwaarderen van alle inspanningen die de Vlaamse Gemeenschap reeds doet voor cultuurparticipatie en voor het scheppen van kunstactiviteiten. Dat moet gebeuren door het brede publiek in te lichten over de kunstactualiteit in het nieuws en in actualiteitenprogramma's over sociaal-culturele activiteiten en over jongerenactiviteiten. Daarbij is het van belang om achtergronden, meningen en commentaren in het debat over kunst te integreren. Kortom, we willen een platform bieden voor het gesprek.

Een andere mogelijkheid is het produceren van documentaires en reportages die een bepaald onderwerp uitspitten, en van eigen cultuurproducten. Ten slotte kan de omroep captaties en transmissies verzorgen en de producties heruitzenden waarin de Vlaamse Gemeenschap heeft geïnvesteerd. Hierdoor zullen meer mensen worden bereikt voor de producties en wordt het cultureel en artistiek patrimonium opgewaardeerd.

Vanzelfsprekend moeten al deze ideeën nog worden uitgewerkt. De heer De Graeve heeft reeds enig idee van onze wensen, die voornamelijk zijn gebaseerd op de documenten van de Raad voor de Kunsten en de Raad voor Cultuur. Ik heb ook gepraat over meer concrete voorstellen, bijvoorbeeld over het aanbod van het betere Vlaamse lied. Ik heb hem ook gevraagd om eens na te denken over het voorstel om naar analogie van de sportberichtergeving, in het Journaal bijvoorbeeld eenmaal per week een bulletin te besteden aan kunst en cultuur. Al deze ideeën zijn gericht op het verhogen van de kwaliteit. Natuurlijk ligt nog niets vast. We moeten allemaal de kans krijgen om voorstellen te formuleren.

Over de samenwerking in het onderwijs heb ik een gesprek gevoerd met minister Vanderpoorten. Het ging over twee onderwerpen : cultuur op school en de recente ontwikkelingen in het kunstonderwijs. De bedoeling van het gesprek was in eerste instantie om een inventaris te maken van gemeenschappelijke aandachtspunten en om reeds een aantal ideeën te toetsen.

Ik begin met het thema cultuur op school, en ik heb het bijgevolg ook over het verhogen van de culturele competentie. De bouwstenen voor de ontwikkeling van de culturele competentie liggen grotendeels in het onderwijs. Dat werd reeds in menig onderzoek aangetoond. In mijn gesprek met minister Vanderpoorten heb ik een aantal mogelijkheden aangereikt om gezamenlijk op een structurele en systematische wijze meer aandacht te besteden aan cultuur. Naast de cultuurcompetentie zullen we

Anciaux

ook iets moeten doen voor de eigen projecten en voor het stimuleren van de verhoging van de cultuurparticipatie. Ik ben er nog niet helemaal uit wat kan worden gedaan, maar ik denk sterk aan het werken met kinderen en jongeren. Dit zou deel kunnen uitmaken van de samenwerking tussen de departementen Cultuur en Onderwijs. Het departement Cultuur zal terzake al verantwoordelijkheid opnemen in 2001.

Ik heb een lijst van vijf punten over cultuur op school. Ten eerste zijn er de eindtermen muzische vorming. Die moeten systematisch worden ingeschreven in de leerplannen. Nu gebeurt dat nog te veel op occasionele basis. Leerkrachten moeten meer kansen krijgen om cultuur te bevorderen binnen het lessenpakket. Hoewel het decreet op de eindtermen een goede basis biedt om de eindtermen muzische vorming te integreren in het hele schoolgebeuren, zijn de meeste leerkrachten er nog niet mee vertrouwd. Behalve een versterking van de eindtermen op de basis- en middelbare school moet er dus ook meer aandacht gaan naar muzische vorming in de lerarenopleiding.

Ten tweede is er de ondersteuning van projecten op het snijvlak van onderwijs en cultuur. Een aantal initiatieven en projecten werken bewust op dit snijvlak, maar juist daarom dreigen ze vaak uit de boot te vallen. De ondersteuning van deze vaak heel waardevolle projecten vereist een gedeelde verantwoordelijkheid. We denken daarom aan een kaderovereenkomst die wordt opgesteld door de beide departementen, waarbij beide departementen hun verantwoordelijkheid opnemen. We moeten samenwerken in plaats van naar elkaar door te verwijzen. Van de samenwerkingsprojecten wordt momenteel een inventaris opgemaakt.

Ten derde moet meer aandacht worden besteed aan het probleem van de gedetacheerde leerkrachten. De detachering van leerkrachten naar culturele instellingen staat steeds meer onder druk. Nochtans vervullen gedetacheerde leerkrachten een belangrijke brugfunctie tussen cultuur en onderwijs. Enerzijds profiteren de culturele instellingen van de knowhow van de leerkrachten, bijvoorbeeld voor de omgang en de communicatie met hun doelgroepen in de scholen. Anderzijds doen de gedetacheerde leerkrachten een enorme culturele ervaring op, die ook het onderwijs ten goede komt. Ik heb de minister van Onderwijs gevraagd te onderzoeken of we ook in deze materie een gedeelde verantwoordelijkheid kunnen opnemen.

Ik merk terzijde even op dat de problemen van de gedetacheerde leerkrachten voor het jeugdwerk een heel ander probleem vormen. Vanuit het jeugdwerk is er bovendien niet veel vraag naar gedetacheerde leerkrachten.

Ten vierde moet de aanpak worden gekanaliseerd. Er is een zeer groot aanbod aan culturele activiteiten voor het onderwijs. Dit aanbod bereikt de scholen nu vaak via individuele leerkrachten die uit persoonlijke interesse cultuur willen introduceren op school. Veel scholen – en bijgevolg leerlingen – blijven echter verstoken van dit aanbod omdat de nodige tussenpersoon ontbreekt. De bemiddeling ontbreekt om uit het enorme aanbod projecten te selecteren en om leerkrachten aan te sporen om op een actieve manier om te gaan met het aanbod.

Ten vijfde heb ik gepleit voor een structurele aanpak van de geschetste knel- en aandachtspunten door het bundelen van middelen en knowhow. Ik heb minister Vanderpoorten dan ook gesuggereerd om samen twee steunpunten op te richten : de Stichting Lezen en het Steunpunt Cultuur en Onderwijs. Ik bespreek ze beide kort.

Om de culturele competentie en participatie te verhogen is er zowel in de culturele wereld als in het onderwijs nood aan een centrale plek waar op het vlak van begeleiding, methodologie, informatie, enzovoort, ondersteuning kan worden geboden. In het Steunpunt Cultuur en Onderwijs kan een bundeling van kunsteducatieve knowhow, zowel voor de ontwikkeling van kunsteeindtermen en kunstprojecten op school als voor de kunsteducatie in de vrije tijd voor kinderen, jongeren en volwassenen, worden uitgewerkt. Heel wat organisaties houden zich bezig met kunsteducatie. De bundeling van die organisaties lijkt ons een goede doelstelling die we op korte termijn, in 2001, kunnen halen.

Ik heb ook gepleit voor een gezamenlijke ondersteuning van een geïntegreerd Steunpunt Lezen ter bevordering van de leescultuur bij kinderen en volwassenen. Daarbij wordt zowel aandacht besteed aan lezen in schoolverband als tijdens de vrije tijd. Ik zal de stichting in elk geval nog in 2000 oprichten. In een allereerste fase zal ze een coördinerende en promotionele taak op zich nemen en lijnen uitzetten voor een geïntegreerde aanpak van de bevordering van de leescultuur in Vlaanderen. Daarbij zal ook worden gezocht naar de beste organisatorische formule om de kennis en slagkracht van de leesbevorderingsinitiatieven te integreren van de Canon Cultuurcel, het Centrum voor Lezen en Informatie, het Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur, en van de activiteiten van de centra voor

Anciaux

lectuurbevordering. Deze integratie wordt voorbereid in 2001 en zal zijn afgerond op 1 januari 2002. De stichting zou best worden bekostigd uit de begrotingen van de departementen Cultuur en Onderwijs samen. Ik voel aan dat de samenwerking tussen de departementen niet zo vanzelfsprekend zal zijn. Door onze contacten met de Stichting Lezen in Amsterdam zijn we ervan overtuigd dat we alles op alles moeten zetten om die samenwerking na te streven. Over de partijen heen bestaat reeds bereidheid om daaraan te werken. Ik reken vanzelfsprekend ook op de medewerking van mijn collega-minister.

Ik zal het nu hebben over het tweede grote onderwerp dat aan bod kwam tijdens mijn gesprek met minister Vanderpoorten, namelijk het kunstonderwijs. In de gesprekken heb ik vooral de problemen aangekaart van de Hogescholen Kunstonderwijs en heb ik gepleit voor een betere verankering van het hedendaagse kunstgebeuren in het deeltijds kunstonderwijs. Hierover heb ik een viertal punten. Ten eerste illustreren de recente problemen in Brussel en Antwerpen nogmaals de moeizame integratie van kunstopleidingen in algemene hogescholen. Eens te meer blijkt dat de specifieke noden van het kunstonderwijs een aangepast kader vereisen. Vooral in het licht van de geplande evaluaties van de hogescholen heb ik minister Vanderpoorten gevraagd om de pertinente vragen van de kunsthogescholen in acht te willen nemen. Ik heb tevens gesuggereerd om te evolueren naar kunsthogescholen, eventueel gekoppeld aan sociale hogescholen voor sociaal-cultureel werk. Zoals gezegd zullen de geplande evaluaties bepalend zijn voor de toekomst van de kunstopleidingen in Vlaanderen.

Ten tweede zijn er ook instituten en projecten voor hoger kunstonderwijs. Het zijn een aantal speciale vormen van verdergezet kunstonderwijs, de zogenaamde 'post-hogeschoolachtigen', zoals Parts, het Orpheusinstituut Leuven, de Operastudio Vlaanderen en het Hoger Instituut voor Schone Kunsten Antwerpen. De meerwaarde ten opzichte van de klassieke hogescholen is dat ze een zeer nauwe band hebben met de nationale en internationale kunstpraktijk en zijn gericht op de voortdurende verhoging van de expertisevorming. Hun specifieke positie tussen reguliere opleiding en praktijk vraagt om een aangepast en soepel kader. Tijdens het gesprek heeft minister Vanderpoorten verduidelijkt dat het nieuwe decreet deze instellingen meer rechtszekerheid zou geven.

Ten derde zijn er ook alternatieve opleidingen. In het licht van de kunstopleidingen hebben we ook de problematiek besproken van speciale alternatieve opleidingen die buiten de klassieke scholen vallen. Deze opleidingen kunnen op geen enkele vorm van erkenning of subsidiëring rekenen en moeten bijgevolg volledig via privé-middelen worden ondersteund. Nochtans bestaan er een aantal initiatieven die een lacune invullen in het kunstenaanbod. Ik heb met minister Vanderpoorten afgesproken om een inventaris op te maken van deze initiatieven en te onderzoeken of er alternatieve ondersteuningsvormen mogelijk en wenselijk zijn.

Ten vierde is er het probleem van het deeltijds kunstonderwijs. We hebben vastgesteld dat de academies jammer genoeg vaak gescheiden werken van de vele initiatieven op het vlak van de amateuristische kunstbeoefening. Zowel de academies als de initiatieven van de amateuristische kunstbeoefening zouden kunnen profiteren van een betere samenwerking en van een afstemming op elkaar. Ik heb dan ook gepleit om de dwarsverbindingen te versterken van de academies en de amateuristische kunstbeoefening, met de vrije ateliers, de vele privé-initiatieven, de volkshogescholen en andere organisaties die workshops en cursussen aanbieden. Ook hierover werd afgesproken om de problematiek op grond van een inventaris van de bedoelde initiatieven verder uit te spitten.

Het is tevens nodig dat het deeltijds kunstonderwijs aansluiting zoekt met nieuwe ontwikkelingen in de kunsten zodat verscheidenheid in methoden en technieken mogelijk wordt. De meeste muziekacademies spelen nu te weinig in op de stijgende vraag naar vorming op het vlak van de populaire muziek. Het aanbod in de meeste muziekacademies is hoofdzakelijk geënt op de klassieke muziek. Ook de meeste dansacademies staan ver van de hedendaagse danspraktijk, die nochtans op zeer veel publieke belangstelling kan rekenen en internationale faam geniet. We hebben afgesproken om gezamenlijk te onderzoeken op welke manier een betere doorstroming tussen de academies en de hedendaagse praktijk kan worden bewerkstelligd.

Mijnheer Martens, hiermee heb ik een overzicht gegeven van de punten die aan bod zijn gekomen tijdens de gesprekken. Vanzelfsprekend worden de ideeën nog besproken en uitgewerkt in werkgroepen. Er werden zowel in de twee administraties als in de twee kabinetten verantwoordelijken aangeduid. Wanneer ik minister Vanderpoorten begin december opnieuw zal spreken, zullen reeds heel wat punten zijn voorbereid.

Anciaux

U vroeg of we structurele, decretale maatregelen zullen uitwerken. Het antwoord is ja, maar ik sluit niet uit dat we in het begin ook via projecten zullen werken. We kunnen immers niet wachten tot alles op een structurele wijze is geregeld. Het is mogelijk dat de Stichting Lezen en het Steunpunt Cultuur en Onderwijs een decretale invulling krijgen. De instellingen zullen op zijn minst moeten worden gereguleerd. Ik heb geen bezwaar tegen een decretale verankering na de overgangperiode.

U stelde ook een vraag over de budgettaire middelen. In de begroting 2001 wordt zeker voorzien in financiële middelen voor de Stichting Lezen, maar ook voor projecten ter participatie van kinderen en jongeren. De begroting 2001 vormt hoe dan ook slechts een aanzet. Het is de bedoeling om vanaf de begroting 2002 zowel voor Cultuur als voor Onderwijs te voorzien in structurele middelen. Die middelen van beide departementen zouden vanaf dat jaar ook één geheel moeten vormen. Ik zal natuurlijk mijn best doen opdat ook Onderwijs zoveel mogelijk financiële middelen levert, maar het departement Cultuur moet het voortouw nemen en het departement Onderwijs laten zien dat de samenwerking ons menens is.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de minister, ik herhaal dat ik het positief vind dat u zich uitdrukkelijk engageert voor een betere cultuureducatie. Uw antwoord biedt een goed overzicht van de stand van zaken. Ik begrijp ook dat veel nog grondig moet worden besproken en dat bijgevolg nog geen definitieve beleidslijn werd uitgestippeld.

Het is belangrijk om de cultuureducatie ook in de diepte uit te werken, zo niet blijft het gevaar bestaan dat het wordt beschouwd als een extraatje. Ik denk hierbij aan de toneelnamiddagen van weleer. De cultuureducatie moet een integraal deel vormen van het onderwijs. Bovendien zal de opvoedingsstrategie steeds meer een centrale rol spelen in het onderwijs, waardoor het onderwijs makkelijker partners uit de culturele wereld kan vinden. Het werk dat de Kopergietery en het Speeltheater op dat vlak verrichten in Gent, is bijzonder goed. Ze werken onder meer samen met de heer Peter Adriaenssens, en beide groepen werken met jongeren die met specifieke problemen kampen. Door de jongeren op het podium te plaatsen via een educatief proces worden ze veel rijkere en krachtigere personen. Ik ben ervan overtuigd dat over heel

Vlaanderen voorbeelden te vinden zijn van gelijkwaardige projecten.

Het is ook van belang om de jongeren die reeds met cultuur bezig zijn, in dit proces te betrekken. Ik geef u ook hiervan een voorbeeld, namelijk Jeugd en Muziek. De organisatie werkt reeds samen met heel wat scholen. Die samenwerking wordt echter nog te veel beschouwd als een verlichting van de druk van de scholen, door bijvoorbeeld een concert te verzorgen tijdens de middagpauze. De samenwerking moet veel meer inhouden. Cultuureducatie moet een veel rijkere en diepere betekenis krijgen.

De samenwerking tussen onderwijs en cultuur heeft trouwens slechts zin in een open samenleving als de onderwijspoorten worden geopend en de muren worden neergehaald. Leerkrachten moeten veeleer een coach worden die een deel van het traject van de schoollopende jongeren zelf invult, en een ander deel afstaat aan partners. Veel musea en culturele centra richten zich op een bijzonder goede manier tot de jeugd. De mensen die daarvoor instaan zijn heel competent. Dergelijke projecten moeten op een volwaardige manier worden geïntegreerd in het onderwijsaanbod.

Mijnheer de minister, ik wil u dus aanmoedigen om naast de inspanningen die u reeds levert, ook oog te hebben voor een diepere betekenis van de term cultuureducatie. Het stimuleren van de mobilisatie van jongeren voor cultuureducatie kan onze samenleving enkel ten goede komen.

De voorzitter : Mijnheer de minister, het plan dat u hebt geschetst bevat heel wat elementen. We zullen later zeker nog op dit onderwerp terugkomen.

De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, een hele tijd geleden, toen ik nog op de schoolbanken zat, hadden de leerlingen van de poëtica en retorica de gewoonte om een toneelstuk op te voeren. Wij speelden 'Adam in ballingschap' van Vondel. Ik vind zo'n opvoering helemaal niet primair of idioot. Een opvoering is een hele gebeurtenis in het leven van jonge mensen. Het is een herinnering die een leven lang wordt meedragen.

Het belangrijkste toneelhuis van Antwerpen reageerde een tijdje geleden op een interpellatie van mij met de bewering dat Vondel ons speelbaar is. Dat is vreemd, want ik en mijn schoolgenoten konden een stuk van hem spelen toen we pas 17 waren. Op het ogenblik van de Antwerpse reactie, voer-

Verrijken

den in Noord-Nederland bovendien vier toneelgezelschappen een stuk van Vondel op. Vondel is nochtans een Antwerpenaar.

Mijnheer de minister, het gaat toch niet op dat vier gezelschappen in Noord-Nederland een stuk van Vondel spelen, terwijl in Zuid-Nederland wordt beweerd dat zijn stukken onspeelbaar zijn? De mensen kunnen die stukken wellicht niet spelen omdat ze geen klassieke opleiding hebben genoten. Op zich vind ik het niet erg dat niet iedereen een klassieke opleiding volgt, want dat hangt samen met de evolutie doorheen de tijd. De resultaten zijn echter navenant: men vertelt stupiditeiten. De KNS kende vroeger trouwens wel een lange Vondeltraditie.

Mijnheer de minister, er is één land in Europa waar in het middelbaar onderwijs kunstgeschiedenis wordt gedoceerd: Italië. Behalve in het technische onderwijs, bestaat daar in elke cyclus van het secundair onderwijs een ernstige kunsthistorische opleiding. Het resultaat ervan is zichtbaar: ongeveer de helft van de interessante kunsthistorische boeken zijn van de hand van Italiaanse universiteiten. U kunt natuurlijk antwoorden dat er heel veel Italiaanse kunst is, maar die vlieger gaat niet op, want er bestaat ook heel veel Vlaamse, Hollandse en Franse kunst.

We mogen niet vergeten dat er een nieuwe tijd komt. De mensen beschikken over steeds meer vrije tijd. De homo ludens wordt onze opvolger. De mensen voelen zich echter nog wat hulpeloos door al die vrije tijd. Als in de klassieke richtingen van

het secundair onderwijs lessen kunstgeschiedenis zouden worden gegeven – iets wat trouwens aansluit bij de lessen Grieks en Latijn –, dan zou dat ons ook economische voordelen opleveren. In Italië is ook dit merkbaar. Het land leeft onder meer van het kunsttoerisme. Wij zijn echter niet uitgerust om mensen te ontvangen. Ik weet ook wel dat het overblijvende erfgoed miserabel is, zeker nu ook nog een paar werken van Brueghel zullen verdwijnen, maar er blijft toch nog iets over dat de moeite waard is.

Onze marketing is echter heel slecht. Als we nagaan hoe de Nederlanders de marketing van hun Rijksmuseum verzorgen, dan is het overduidelijk dat we nog veel te leren hebben. Een van de basisvereisten daarbij is het onderwijzen van jonge mensen. Ik ben ervan overtuigd dat er nood is aan een postgraduaat in de museologie. De licentiaten of doctors in de kunstgeschiedenis kunnen moeilijk instaan voor het management – dat hebben we al gemerkt. In Nederland wordt zo'n cursus ingericht. De vakken zijn onder andere boekhouding en marketing. Het postgraduaat organiseren kost niet veel geld, want het gaat over humane wetenschappen.

Mijnheer de minister, ik wil er vanuit de oppositie op aandringen dat u de ideeën uitvoert uit de ministeriële periode van de heer Martens.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.46 uur.*
